

ZMĚŇ TO!

Živá zahrada

Proč živé zahrady?

D

V této době lidé často nestíhají, jsou uspěchaní a nemají čas ani na sebe. Dokonce ani na vlastní zdraví, které je pro nás nejcennějším co máme. Naši prarodiče dříve neměli peníze na nějaké doktory a ošetření a proto si museli vystačit sami, pouze s tím, co mají. A tím byla zahrada, na zahradě našli spousty zajímavých věcí, které je dokázali vyléčit a hlavně, nikam nespěchali. Dopřáli si chvilku klidu na své zahradě, odpočinuli si a zotavili se. Je takové nepsané pravidlo, že půda nebo zahrada chceme – li, je bohatstvím člověka a jsme na ní my lidé závislí, protože bez půdy (ale i vzduchu a vody), by jsme tu nebyli. Problém je ovšem v tom, že si těchto věcí nevážíme, ničíme je a časem nám třeba i dojdou nebo je zničíme tak, že už to nepůjde navrátit.

Dost z nás má na zahradě krásně střižený trávník, který chemicky ošetřuje a hnojí, všude samé chodníky a betony, všechno precizně naaranžované. Nedejbože když se nám na zahradě objeví nějaký hmyz, žába, had nebo dokonce ježek, který nedá v noci spát našemu psovi. Naštěstí se tohle všechno stává již minulostí a lidé přecházejí zpět na zahrádky našich prapředků, kde bylo spousta života. Zpívali tu ptáčci, kvákaly žáby, létali motýli nebo třeba v noci je navštěvovali netopýři, kterých se nebáli. Mnoho z nás za zahrady utratí strašné peníze a to například za hnojiva, chemie, semena nebo dokonce i za zahradníky, ale neuvědomujeme si, že to jde i levněji a nenáročně, hlavně na čas.

Například místo hnojiva můžeme do půdy navrátit to, co jsme si vzali, organickou hmotu, která udržuje naši zahradu v rovnováze a nepotřebuje další umělé hnojiva. Jsme totiž vůči naší zahrádce sobecký, naučili jsme si z ní brát, ale nic jí nedávat zpět!

Naše zahrada nemusí hned vypadat jako džungle s mnoha bodláky nebo kopřivami. Stačí na to jít s rozumem jako naši předci, využívat přirozených procesů a zbytečně neplýtvat.

Jak přilákat živočichy na zahradu?

Přírodní zahrada poskytuje bydlení mnoha živočichům, o kterých ani nemusíme vědět. Čím je více zahrada prostupná, tím více druhů tu můžeme spatřit. Naší trendem je zahrady stále více izolovat od okolí, mít co nejvyšší plot, kterým neproleze ani myška. Vysazujeme exotické odrůdy rostlin, mizí ovocné stromy, protože u nich přeci lítá spousta vos. Namísto našich původních stromů se na vesnicích vysazují parkové bezúdržbové stromy či keře, aby s tím nebylo moc práce. Intenzivně se seká trávník, protože přeci neposekaný trávník je zanedbaný trávník a nepůsobí to hezky. Se zvyšující se roční teplotou se na spousty zahrad objevují bazény, které udržujeme čisté za pomoci chemie. Takový bazén může být smrtí pro mnohé živočichy, například ježci, kteří tam snadno spadnou a nevylezou. Ovoce či zeleninu stříkáme, protože jsou na nich škůdci, kteří nám je žerou a ničí. Toto vše jde nahradit přirozenou cestou. Například namísto bazénu si vyrobíme koupací jezírko s dostatečným prostorem a sklonem pro výlez. Při sekání trávníku myslíme na to, že musíme někde nechat neposekaný, aby se živočichové měli kam skovat nebo využijeme přírodních likvidátorů škůdců. Ovšem přirozená metoda je pro zahradníky noční můra, protože na tom přeci nevydělají.

Jak na pěstování v ekozahradě?

V minulosti bývala zahrada našich předků zdrojem chutných a zdravých surovin, které využívaly ve své kuchyni. Dnešní zahrada nám slouží spíše k rekreačním účelům. Míváme na nich krásně zastřižený a zelený trávník, velký bazén, všude samé betonové cestičky nebo pár mimokrajních květin bez stromů. Zahrady bývají čisté a při pohledu na ni, nám přírodu připomíná pouze okrajově. Čím více se zdokonalují zahradní technologie, tím více se naše zahrada otáčí přírodě zády. Většina z nás využívá různé sekačky, kultivátory, hnojivě či postřiky nebo nehodící se na zahradu prostě zlikvidujeme, pokácíme a vytrháme. Neuvědomujeme si, že plevel na zahradě má nějaký důvod, proč tu roste a může mít spousty pozitivním upodstatnění. Tyto zahrady nepřidávají žádnou pozitivní hodnotu životnímu prostředí. Příroda kolem nás je dost zatěžována lidskou činností a nelze tvrdit, že by se to nějak zlepšovalo. My lidé jsme si často zvykli si od přírody a zahrady často brát, ale nic nenavracet. To je pro přírodu devastující krok, a když se to nezlepší, může dojít k tomu, že najednou nebudeme mít ani co brát. Naši předci věděli, jak zajistit úrodnost půdy bez využívání chemie a postřiků a jakým způsobem úrodu vhodným způsobem zkombinování rostlin. Nebylo to nic těžkého a ani finančně náročného, jde jen o pochopení a poznání ekologických a přírodních vztahů, tzn. vztahy mezi rostlinami a půdou, živočichy a rostlinami nebo rostlinami navzájem. Nemůžeme na to koukat jako na kroky zpět ale jako na kroky vpřed, na naši budoucnost.

NÁVOD:

Kompostuj.

Existují dva hlavní důvody proč kompostovat. První důvod je ekologicko-ekonomický, tzn. že zhruba 50% odpadu na skládce tvoří bioodpad. Většina toho odpadu by šla do jisté míry využít jako hnojivo. Tento odpad navíc na skládkách způsobuje velké problémy, kde rozkladem bez přístupu vzduchu vznikají jedovaté plyny a kyseliny, které dále reagují s ostatními odpady a vznikají tak velmi nebezpečné směsi látek. Kompostování bioodpadu by tak výrazně ubylo odpadů v popelnicích. Druhým hlavním důvodem je výroba velice kvalitního a levného hnojiva na zahradu. A co vůbec lze kompostovat? Například tráva, listí, sláma, ovoce a zelenina, větvičky, zbytky z kuchyně, skořápky, kávová sedlina, pytlíky od čaje, slupky od banánů, dřevěný popel nebo kartonový papír. Principem při kompostování jde o analogické pochody jako při přirozeně organické hmotě v půdním prostředí. V kompostech můžeme vytvořit lepší podmínky pro rozvoj mikroorganismů a dosáhnout tak daleko většího počtu těchto organismů ve srovnání s půdními podmínkami. Základem při kompostování je rozklad biomasy za určité vlhkosti a přístupu vzduchu. Zakládání kompostu by mělo být na stinném místě a mimo vítr, čímž chráníme před vysycháním. Vhodné místo je například pod stromem na kraji pozemku. Důležitý je hlavně přísun vzduchu, bez vzduchu by nám kompost začal pomalu hnit. Doporučuje se překopávat kompost, to přispívá k ideálnímu rozkladu biomasy. Prokypřujeme a provzdušňujeme materiál, okrajové vrstvy jsou zapracovány do kompostu. Máme – li pouze menší hromádku překopávání (přehazování) ani není zatím potřeba. Na trhu je mnoho typů kompostérů například z plastu, dřeva nebo kovu. Záleží spíše na našem vkusu, protože funkčností se to moc neliší. Pro praktické využití je dobré využít kompostér s jednou oddělovací stěnou pro lepší vybírání kompostu. Můžeme si také vyrobit svůj vlastní kompostér například ze dřeva (desky). Vždy by měly být mezi stěnami mezery pro lepší přísun vzduchu.

Tato publikace vznikla pro účely Středočeského ekofestivalu - Udržto s přírodou.

Vznikla za finanční podpory Středočeského kraje z rozpočtu na EVVO.

TEXT: Ing. Lucie Doudová Chválovská

Ekocentrum Huslík
v roce 2020